

Varhaiskasvatussuunnitelman muutokset

Sivla 31.08.2022 § 95
1066/00.01.02/2022

Valmistelija varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen, puh. 0405079571

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista tuli vuonna 2016 ensimmäistä kertaa kansallinen normi, joka ohjaa varhaiskasvatuksen toteuttamista päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja muussa varhaiskasvatuksessa. Sisällöllinen jatkumo varhaiskasvatussuunnitelmasta esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin vahvistaa varhaiskasvatuksen asemaa osana suomalaista koulutusjärjestelmää.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden keskeinen tehtävä on tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä sekä edistää yhdenvertaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttamista koko maassa. Perusteet antavat yhtenäisen viitekehyksen paikallisten suunnitelmien laadintaan haastaen kaikki varhaiskasvatuksen ammattilaiset mukaan alueelliseen yhteistyöhön lasten eheän oppimisen polun ja hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Varhaiskasvatustalakiin (540/2018) on tehty uudistuksia erityisesti lapselle annettavan tuen osalta. Muutokset tulivat voimaan 1.8.2022 ja niitä on käsitelty sivistyslautakunnassa 28.4.2022 § 46. Opetushallitus on päättänyt (18.2.2022 OPH-700-2022) varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Päätös edellyttää kunnalta, kuntayhtymältä tai yksityiseltä palveluntuottajalta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimista noudattaen perusteiden määräyksiä. Sivistyslautakunta on käsitellyt asiaa kokouksessaan 24.5.2022 §73, jolloin päätettiin, että keskeneräisyydestä johtuen Jämsän varhaiskasvatussuunnitelma hyväksytään elokuun kokouksessa. Lakimuutoksia on noudatettu 1.8.2022 alkaen.

Varhaiskasvatussuunnitelma on tehty Jyväskylän yliopiston ylläpitämään Peda.net -ympäristöön, jota käytetään internet -selaimella. Peda.net-ympäristö on sama, mihin aiempi varhaiskasvatussuunnitelma laadittiin.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellään kunkin pääluvun lopussa, mitä paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee kyseisen luvun osalta päättää ja kuvata.

Jämsän varhaiskasvatussuunnitelma on edellisen suunnitelman tapaan laadittu valtakunnallisten perusteiden sisältämän perustekstin pohjalta niin, että paikallisesti päätettävät ja kuvattavat asiat on lisätty aina kyseiseen luvun loppuun. Paikallisesti päätettäviä asioiden kuvauksia ja käsitteitä on tarkennettu vuoden 2019 varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta vastaamaan uusia perusteita ja varhaiskasvatustalakiä sekä muuttuvia käytänteitä.

Varhaiskasvatussuunnitelmatyöryhmässä on ollut edustus kaikista varhaiskasvatuksen ammattiryhmistä. Työryhmää on johtanut

varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija Pauliina Pennanen. Lisäksi työskentelyyn osallistui Jämsän seurakunnan ja Kuhmoisten kunnan edustaja. Luvun 5 Lapsen tuki valmistelusta ovat vastanneet varhaiskasvatuksen erityisopettajat erityisopettaja Kirsi Lehmuksaaren johdolla. Työryhmän työskentelyä on ohjannut ohjausryhmä, johon on kuulunut varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen edustajia. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen.

Uusissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on tehty lisäyksiä ja täsmennetty käsitteitä varhaiskasvatuslain muutoksien perusteella sekä muokattu kappalejakoja ja järjestystä verrattuna edellisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Muutokset liittyvät erityisesti lapsen oikeudesta tukeen varhaiskasvatuksessa sekä inklusiivisuuteen. Luku 5 Lapsen tuki on uudistettu kokonaan. Laaja-alaisen osaamisen (luku 2.7) osa-alueisiin on lisätty digitaalinen osaaminen. Keskeisimmät muutokset ja lisäykset (tekstissä tummennetulla) on tehty seuraaviin lukuihin:

Luku 1 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja paikallinen

varhaiskasvatussuunnitelma: Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. Inklusiivisuus on käsitteenä laaja ja se tulee nähdä kaikkia lapsia koskevana ja varhaiskasvatuksen järjestämiseen liittyvänä periaatteena, arvona ja kokonaisvaltaisena tapana ajatella. Tämä perusteasiakirja on laadittu inklusion periaatteiden mukaisesti, joita tarkastellaan erityisesti arvoperustaa käsittelevässä luvussa 2, toimintakulttuurin näkökulmasta luvussa 3 ja lapsen tuen näkökulmasta luvussa 5.

Luku 1.3. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on tehty tarkennuksia lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattavista tavoitteista, seurannasta, arvioinnista ja päivittämisestä

Luku 2.1 Varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet:

varhaiskasvatukseen osallistuvan lapsen oikeus tukeen

Luku 2.7 Laaja-alainen osaaminen: tarkennettu monilukutaitoa sekä lisätty Digitaalinen osaaminen

Luku 3 Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri: inklusiivinen varhaiskasvatus, inklusion periaatteet

Luku 3.1 Toimintakulttuurin kehittäminen ja sitä ohjaavat periaatteet:

lasten ja huoltajien osallisuus

Luku 3.2. Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt: lisätty digitaaliset välineet, sovellukset

Luku 3.3 Yhteistyö varhaiskasvatuksessa: täsmennetty yhteistyötä eri tahojen kanssa

Luku 4.5 Oppimisen alueet: lisäyksiä kohtiin Kielten rikas maailma; Kuvallinen ilmaisu; Katsomuskasvatus; Ympäristökasvatus; Kasvan, liikun, kehityn

Luku 4.6. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä näkökulmia: Kielen kehitykseen liittyvää suomen/ruotsin kieleen tutustumista ja opettelua ei tule rinnastaa varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen; varhaiskasvatuksen tehtävä lapsen kotoutumisen tukemisessa.

Luku 5 Lapsen tuki on uudistettu kokonaan varhaiskasvatuslain mukaisesti: varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea siten, kun varhaiskasvatuslaissa (15a §) on säädetty. Luvussa kuvataan

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet ja vastuut

5.2 Yhteistyö tuen aikana

5.3 Tuen toteuttaminen varhaiskasvatuksessa (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki; tuen muodot)

5.4 Lapsen tuen arviointi

5.5 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

5.6 Päätös tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista

5.7 Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisesti päätettäviin asioihin Jämsän varhaiskasvatussuunnitelmaan on uutena asiana lisätty tiimikirjan käyttö. Tiimikirja koostuu kahdesta, toisiinsa kiinteästi liittyvästä osasta: tiimisopimuksesta sekä ryhmävasusta. Tiimikirja on tiimin tärkeä työväline, jonka avulla varhaiskasvatusta suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä sovittujen toimintatapojen ja käytänteiden kautta.

Lisäksi paikallisesti päätettäviin asioihin on tehty lisäyksiä ja täsmennyksiä seuraavasti:

Luku 1.3 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Jämsässä: käytänteet lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen, kirjaamiseen ja arviointiin.

Lukuun 2.2 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot Jämsässä on lisätty varhaiskasvatuksen tavoite: tavoitteena on tarjota laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja, jotka tukevat lasten ja perheiden hyvinvointia. Tarkoituksena on vastata perheiden varhaiskasvatustarpeeseen, muuttuviin elämäntilanteisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin. Lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä suunnitellaan aina lapsen edun ensisijaisuuden näkökulmasta huomioiden mm. lapsen tarvitsema tuki. Lisäksi luvussa on kuvattu aiempaa tarkemmin ja laajemmin esiopetuksen suhde varhaiskasvatukseen, palveluohjaus sekä päiväkotien henkilöstö- ja ryhmärakennetta.

Lukuun 2.3 Varhaiskasvatus osana lapsen kasvamisen ja oppimisen polkua: kirjoitettu tarkemmin luku Siirtymäkäytännöt Jämsässä.

Lukuun 2.7 Laaja-alainen osaaminen Jämsässä: kuvattu tarkemmin Sapere -ruokakasvatusmenetelmää ja lisätty kappale digitaalisuudesta.

Lukuun 3.1 Toimintakulttuurin kehittäminen Jämsässä:

kuvattutoimintakulttuurin kehittämistä, johtamista ja arviointia sekä lapsen kokemusmaailman selvittämistä, havainnointia ja yhteisön hyvinvointia.

Luvussa 3.2 Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt Jämsässä kuvattu oppimisympäristöjä: fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista oppimisympäristöä
Luvussa 3.3 Yhteistyö Jämsässä on huomioitu 1.1.2023 voimaan tulevat hyvinvointialueet

Luku 4.2 Pedagoginen dokumentointi Jämsässä on kirjoitettu uudestaan. Siinä kuvataan dokumentoinnin prosessi ja merkitys lapsen, huoltajan ja kasvattajien näkökulmasta.

Luku 4.3 Monipuoliset työtavat Jämsässä on kirjoitettu uudestaan ja laajemmin.

Lukuun 4.4 Leikki kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteenä Jämsässä on tehty tarkennuksia.

Lukuun 4.5 Oppimisen alueet on jokaisen alueen yleisen osan jälkeen kirjattu, mitä ko. alueeseen sisältyy Jämsän varhaiskasvatuksessa. Sisältöjä on laajennettu.

Lukuun 5 Lapsen tuki on kuvattu luvuissa yleisen osan lisäksi käytänteet Jämsässä varhaiskasvatuslain muutosten mukaisesti:

5.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet ja vastuut, eri henkilöstön työskentelyn tukeminen tuen aikana

5.2 Yhteistyö tuen aikana

5.3 Tuen toteuttaminen: yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki

5.4 Lapsen tuen arviointi käytännöt

5.5 Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

5.6 Päätöksen teko tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tukipalveluista: Varhaiskasvatuslain mukaiset hallintopäätökset tekee varhaiskasvatusjohtaja, valmistelusta vastaa vastuualueensa varhaiskasvatuksen erityisopettaja/koordinoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Prosessi ja sen eteneminen on kuvattu tarkemmin.

Jämsän varhaiskasvatussuunnitelma 2022 on luettavissa [Jämsän varhaiskasvatussuunnitelma 2022 TYÖVERSIO \(peda.net\)](#) ja se on myös esityslistan oheisaineistona.

Lakimuutosta ja opetussuunnitelmaperusteita on noudatettu elokuun ajan.

Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen selvitti asiaa kokouksessa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö 28 §, kohta 1. Sivistyslautakunta hyväksyy kuntakohtaiset
opetus- ja kasvatussuunnitelmat ja näiden suunnitelmien periaatteet, sekä
muiden toimintaa ohjaavien suunnitelmien periaatteet.

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta hyväksyy paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan
tehtävät muutokset otettavaksi käyttöön 1.8.2022 alkaen.

Tämä pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.